

Chapucensis

Associació de Modelistes Navals i
Estudis Maritims de Barcelona

SOMALO, José Luís, en català

Escrit el 9 de març del 2015

Entrevista el 23 de febrer del 2015, a casa seva: Pasj. Teniente Costa , nº 8-

NADA DE ESPECIAL

-Nací en Madrid en el 1934. Mi vida no tiene nada de especial. No tengo anécdotas.

En José Luís té un aspecte normal, extraordinàriament normal. No sembla l'edat que té. No té aspecte vell. Es manté en forma, pot ser per les escales que ha de pujar i baixar, pel seny que posa en tot, però crec que el més important és l'alegria amb què es pren la vida.

Ha arrencat el seu relat i, de cop s'atura i diu:

- ¿Quieres un vinito i unos cacauetes?-

Porta una ampolla, un got de tast i un platet i, segueix:

-Pasé la guerra entre Madrid, Barcelona y Valencia.- I, continua en català:

-A deu anys vaig venir a Barcelona, era el 16 de setembre del 1946.- El seu català és suau, sense accent, però l'entonació provoca empatia immediata. El meu pare, que era linotipista, va trobar-se lluitant a la guerra en el bàndol roig i la meva mare era "secretaria de direcció en la prensa de movimiento"

Aquest contrast va crear una situació molt dura i conflictiva. El pare va fugir al Marroc i quan va tornar el van detenir i empresonar a la Puerta del Sol i després el traslladaren a un camp de concentració. Les penalitats i l'enyorança de la família l'abocaren a la depressió i a l'alcoholisme.

En José Luís en parla amb la tranquil·litat de qui ja fa molt temps que ho té assumit i des de la pau de la seva situació actual.

Ell, el seu germà i la seva mare van passar de casa els avis a viure en una sola habitació rellogada, amb un sol llit. Ell, a dotze anys; el meu germà en tenia deu; havia de comprar i cuinar els àpats amb diligència i puntualitat i, assumir el càstig de la plantofada, o sia a cops de plantofa, si la manduca no estava correcte i a l'hora. Per fi vam poder traslladar-nos, a un pis llogat, al carrer dels Enamorats, on hi vaig viure fins que em vaig casar. El gran avantatge, per a mi allà, és que des de la finestra veiem el futbol a Fort Pius.

-Amb el "handicap" de no tenir pare, la meva mare, de bona fe, em va fer estudiar moltes coses diferents: comptabilitat, assegurances, francès, etc., etc. És a dir: "Aprendiz de todo, maestro de nada". Al campament amb el "Frente de Juventudes" a

Arbúcies, on vaig fer la meva primera maqueta; un avió amb escorça de pi esculpida amb la navalla. Per això, suposo, -diu amb nostàlgia- jo volia ser mecànic d'aviació a la maquinista, però em van rebutjar per defecte de visió.

-A catorze anys vaig començar a treballar a la "*Imprenta Camí*", tot i que vaig seguir estudiant fins als 25-.

Segur que tots els anys d'estudi i el que va estudiar van tenir anar formant un pòsit de coneixements i de conductes que son una part molt important dels havers en la seva personalitat.

-A disset anys vaig tenir la gran sort d'encaixar amb un grupet de cinc nois que feien excursions a la muntanya. Jo parlava solament castellà, de manera que ells em van dir:

- Mira, nosaltres som catalans i parlem en català, o sia que, tu mateix.- I així va ser que vaig aprendre català.

-Dos d'ells han mort, però amb els altres conservo l'amistat i encara ens reunim sovint.

El servei militar el vaig fer a "La Molina", al regiment núm. 5 de "*cazadores de montaña*", de Manresa, amb seu a Berga.

-La muntanya em va captivar i als estius amb la "Lambreta", amb els amics vam recórrer quasi tot el Pirineu. Jo feia de cuiner i, un dia vaig preparar arròs amb conill; però em vaig confondre i vaig posar conill a la vinagreta. Els companys em volien estimbar muntanya avall. En l'intent de fer la "Pica d'Estats", vaig patir una relliscada per la gelera que per poc hi deixo la pell.

-La sort o la providència em va aturar a deu metres del penya-segat.

-L'any seixanta-dos em vaig casar amb Na Mercedes i vam tenir un fill.

-Jo treballava a les indústries Corberó d'electrodomèstics i vivia a Sant Adrià del Besòs -Havent mort la primera dona, em vaig casar amb la Carmen, farmacèutica, la meva muller actual, amb la que ja portem 46 anys de casats, amb una filla, més el noi de la primera muller.

-Estava molt content, per a mi va ser, un miracle. Estava tan volat que em van posar la primera multa per infracció a la carretera; Vaig tirar una parella de la "Guardia Civil" a la cuneta.

En José Luís es un home molt estimat com a persona i molt ben considerat com a maquetista. De manera que és obligat de visitar el seu taller instal·lat al terrat de la casa. Una casa senzilla i confortable en un passatge del barri del Guinardó, de casetes modernistes, totes iguals, una autèntica relíquia protegida pel "patrimoni municipal" de Barcelona.

Màquines de tota mena, vaixells en procés, eines, fustes, coles, pintures, a part dels models ja acabats, entre els que m'atrau molt una "gavarra armada" amb un sol canó, que és una meravella.

Em parla del Sr. Álvarez, un mecànic ajustador que l'hi va ensenyar a fer maquetes de vaixells amb el mètode del motllo, pel casc i que el seu primer vaixell, una goleta de

Velacho de 1850 “El Acon”(mira: <http://www.lexicmariner.info/lexicg.html>) el va fer fa quaranta-sis anys.

-De fet la meua vida no té anècdotes, ha estat molt monòtona

Jo m'he emocionat escoltant la seva historia de manera que, sense parar atenció, he anat bevent un got darrera un altre fins que ell m'ha dit

–“Basta, no bebas más, que ya sabes que este vino de Cariñena, envejecido en botas de cerezo, en Hecho, es muy fuerte.”

Per això he quedat desconcertat. Pot ser si que la seva vida, ell la troba poca cosa, potser pel fet que la seva infantesa, l'adolescència i primera joventut van ser molt intenses.

O potser, amb el seu finíssim sentit de l'humor ha fet un exercici d'ironia sorneguera, que en José Luís en té molt d'això. És clar! És clar! quina capacitat de supervivència!

Joaquim Rovira

Segons el relat de José Luís Somalo